

Jumalanpalvelus Jumalan käskemällä tavalla

Tässä kirjoituksessa pyritään selvittämään, millä tavalla Herran käsky säätelee naisen osallistumista seurakunnalliseen elämään. Se jakautuu kahteen osaan. Ensin tarkastellaan Herran käskyn luonnetta. Kirjoituksen loppuosassa pyritään osoittamaan, kuinka Raamatun sana naisen osallistumisesta on mielekäs, kun sitä tarkastellaan kristillisen uskon kokonaisuuden valossa...

Tämän kirjoituksen lähtökohtana on ajatus, että "Jumalan säätämät elämänpiirit" ulottuvat myös seurakunnan jumalanpalveluselämään. Vaikka Kristuksen ruumiissa vallitsee uskon ja rakkauden ykseys, tämä ei sulje pois järjestystä. Näin opettaa myös Uusi Testamentti.

Apostoli Paavali esittää esimerkiksi [1 Kor. 14:33-36](#) yleisen puhekiellon naiselle. Se ei kuitenkaan koske rukoilemista eikä profetoimista, jotka apostoli sallii kirjeessään aikaisemmin ([1 Kor. 11:5,13](#)).

Näin hän osoittaa, ettei nainen saa esittää kysymyksiä kesken seurakunnan yhteistä kokousta, kun pappi on opettamassa ja saarnaamassa. Tutkijat ovat antaneet tälle kysely-kiellolle seuraavan selityksen: Paavali on tuntenut aikansa filosofisen keskustelun kyselymenetelmän. Kyselijä oli siinä varsinainen opettaja eikä suinkaan vastaaja niin kuin me voisimme luulla. Kysymyksen esittäjä avaa nimittäin keskustelun, määrää aiheen ja vaikuttaa olennaisella tavalla vastauksen sisältöön.

Kristillinen seurakunta on ainakin osittain omaksunut oman aikansa saarnamallin, jossa opettaminen tapahtui kysymysten ja vastausten avulla ([Apt. 17:2](#)). Mutta apostoli myöntää oikeuden kysymysten esittämiseen vain niille, joilla on oikeus toimia seurakunnan opettajina.

Paavali opettaa tällaista järjestystä Herran käskynä. Hän on nyt poikkeuksellisen varma asiastaan eikä pohdi erilaisia mahdollisuuksia. Näin hän menettelee silloin, kun hän esittää vain henkilökohtaisia käsityksiään.

Apostoli ei jätä paikallisten profeettojen ratkaistavaksi, miten jumalanpalvelus tapahtuu rakkaudessa, säädyllisesti ja järjestyksessä. Hän vaatii seurakuntaa ja sen Hengen ohjaamia kristittyjä taipumaan apostolisen ohjeen alaiseksi. Se koskee samalla tavalla myös muita kuin Korinton seurakuntaa ([1 Kor. 11:16](#)).

Mitä tapahtuu, ellei seurakunta taivu Herran sanan alaiseksi? Tottelemattomuus on osoituksena siitä, ettei Pyhä Henki vaikuta ihmisessä ja ettei tämä ole Kristuksen oma (jae 38). Erimielisyys apostolin ja seurakunnan välillä aiheutuu siitä, että seurakunnan jäsenten suhde Jumalaan on höllentynyt. Tällaisessa tilanteessa heidän tulee tutkia itseään ja Jumala-suhdettaan (vrt. [2 Kor. 13:4](#))...

Naispappeuskeskustelu ja Herran käsky

Me elämme nyt jossakin määrin samanlaisessa tilanteessa kuin varhaiskirkko. Luterilainen kirkkomme joutuu vastaamaan niille, joiden mielestä pappisviran avaaminen naiselle on aidon uskon ilmaus nykyaikana. Joihinkin Raamatun kohtiin viittaaminen ei ole tänäkään päivänä riittävä peruste apostolisesta uskosta. Tähän johtopäätökseen on päädytty myös silloin, kun kirkot ovat arvioineet raamatuntutkijoiden selvityksiä naispappeuskeskustelun kannalta tärkeistä kohdista.

Jokainen keskustelija myöntää varmasti, että naispappeus on uutuus kirkon historiassa. Tämän tosiasian tulisi herättää vakavia kysymyksiä. Jos pappisvirka avataan naiselle, se voi perustua vain erillisoppiin, jota eivät apostolit, heidän seuraajansa eikä kirkko kokonaisuudessaan ole tuntenut. Onko varhaiskirkon harha, gnostilaisuus, jälleen ovella? Se väitti edustavansa apostoleilta saatua viisautta, jonka vain harvat saattoivat tuntea.

Naispappeutta voidaankin perustella vain joillakin teorioilla, joihin vain oppineilla on pääsy. Lisäksi niiden kesto saattaa olla lyhytaikainen. Ilman teorioiden avaamaa Raamattua naispappeuden puolustaminen luhistuu. Sitä vastoin Herran käsky on selvä ja julkinen. Sillä on myös jatkuvuus apostoleista nykypäivään saakka.

On syytä myös muistaa, että opin muodostumisen yhteydessä suhtauduttiin epäilyksellä kaikkea spekulatioita kohtaan. Juuri yleiset teoriat synnyttivät harhaoppeja. Uskon tosiasioiden selvyden vuoksi painopiste oli sitä vastoin kuuliaisuudessa ja vastaanottamisessa eikä järkeilyssä.

Herran käsky omaksutaan uskolla

Jos siis meidän aikamme kirkolle on olennaista kuuliaisuus ja apostolisen uskon vastaanottaminen, meidän on

hyvä tietää, miten vastaanottaminen tapahtuu.

Kirkkomme opin mukaan Jumalaa ei voida tuntea järjen eikä kokemuksen avulla. Jumalan olemassaolosta voimme tosin saada todistuksia tarkkailemalla Luojan tekoja. Evankeliumin tuntemiseen tarvitsemme kuitenkin Jumalan itsensä valitsemat ja toimeenpanemat teot. Hänen pelastussuunnitelmansa saa täyttymyksensä Jeesuksessa, josta meillä on apostolien todistus. Vapahtajan elämään ja opetukseen sisältyy Jumalan kätkeyty salaisuus, jota järki ei voi lainkaan ymmärtää ja joka avautuu vain Pyhän Hengen synnyttämälle uskolle. Usko ja järki on siis erotettava toisistaan. Niillä on erilaiset tehtävät ja alueensa. Järki pystyy ymmärtämään vain ulkonaisia ja maallisia tapahtumia. Kun se pyrkii tarkkailemaan Jumalan salaisuutta, ulkoinen ja näkyvä todellisuus on mittapuuna. Miten järki voisi mitata Jumalan kätkeytyä viisautta, kun se soveltuu vain maallisen tutkimiseen? Koska tehtävä on mahdoton, tarvitaan Jumalan sana ja usko. Evankeliumi julistaa pelastusta, joka on epäuskottavaa, mahdotonta ja järjetöntä. Pelastus ylittää kaikki kokemukset. Siksi vain Pyhän Hengen synnyttämä usko voi olla tekemisissä Jumalan salatun viisauden kanssa. Usko tarttuukin vastoin järjen ja omantunnon väitteitä evankeliumin lupaukseen.'

Järkeily vai kuuliaisuus

Naispappeuskeskustelussa on usein kilpailtu siitä, kuka osaa esittää vakuuttavimmat perustelut näkemykselleen. Herran käsky on kuitenkin Jumalan salattua ilmoitusta, joka voidaan vain uskoa ja vastaanottaa. Mikäli virasta annettujen apostolien ohjeiden vastaanottaminen olisi riippuvainen inhimillisistä perusteista, tunnustaisimme samalla, että meidän tekemme edeltää armoa.

Juuri Pyhän Hengen yhteisönä, Herran sanan uskossa vastaanottavana kirkkona, luterilainen kirkkomme voi säilyä apostolisena. Sitä eivät voi tuhota vainoajat, sillä kirkko kasvaa vainon aikana. Myöskään harhaopit eivät voi kukistaa kirkkoa, jonka turvana on Jumala. Olkoon sen ihmeellinen säilyminen meidän aikaamme saakka rohkaisuna ja lohdutuksena!

Ennen kaikkea muuta me tahdomme siis uskossa vastaanottaa Jumalan viisauden ja ylistää hänen suuruuttaan, mikä saa ilmauksensa myös virkaa koskevissa apostolisissa ohjeissa.

Uskon, että ymmärtäisin

Nyt voimme siirtyä kirjoituksen loppuosaan. Siinä tarkastellaan Herran käskyä muutamien perustelujen valossa, niin että apostolin opetus näyttää mielekkäältä.

Herran käskyn ymmärtämisessä on ennen muuta kysymys kokonaisuuden hahmottamisesta. Kun selvitetään, miten apostolinen käsky liittyy muihin kristillisen kirkon kohtiin, voimme kasvaa uskossa ja tiedossa.

Apostolista käskyä voidaan valaista useista näkökulmista. Jumalan ilmoitus ei kuitenkaan kaadu, vaikka perustelisimme sitä kirkon historian aikana eri tavoin. Esim. Luther ei tuntenut samalla tavalla Raamatun kirjojen syntyä kuin me, jotka voimme käyttää uuden tutkimuksen tietoja. Silti me voimme erilaisissa oloissa tunnustaa samaa uskoa.

Vielä on tärkeää tietää, miten voimme ymmärtää Jumalan ilmoitusta. Ihmisen turmeltunut järki ei pysty käsittämään eikä vastaanottamaan Jumalan viisautta. Siksi sen täytyy kuolla, jotta sijalle voisi tulla usko ja sen välittämä tieto Jumalasta. Kun Pyhä Henki valaisee evankeliumin kautta ihmistä, syntyy usko, joka saa sisältönsä Raamatun sanasta. Samalla myös Jumalan luoma järki uudestisyntyy, eikä tuhoudu.

Uudestisyntynyt järki saa tietonsa uskosta ja Sanasta: se vastaanottaa kaikki ajatuksensa Raamatusta niin kuin Luther on sanonut. Näin järjestä tulee hyvä palvelija, joka selittää Jumalan viisautta. Usko on avannut järjelle uuden maailman, josta luonnollinen ihminen ei tiennyt mitään.

Mitä Raamattu on opettanut?

Ensin tarkastellaan naispappeuskeskustelun kannalta keskeisiä Jumalan sanan kohtia. Mitä apostoli on sanonut? Paavalin mukaan naisen tulee rukoilla ja profetoida pää peitettyinä (1 Kor.11:2-16). Näin hän osoittaa alamaisuutta Jumalalle ja miehelle. Jumalanpalveluksen tulee siis kuvastaa naisen ja miehen erilaisuutta. Paavali löytää opetukselleen perustelun luomiskertomuksesta: 1 Moos.2.luvun mukaan nainen luotiin miehestä eikä päinvastoin. Siksi jumalanpalveluksessa säilyy tietty järjestys: Kristus edustaa Jumalaa ihmiselle ja mies Kristusta naiselle. Tämä rakenne saa ilmauksensa, kun nainen rukoilee ja profetoi pää peitettyinä.

Alamaisuus-sana ei sisällä mitään arvojärjestystä. Yhtä vähän kuin Kolminaisuuden eri persoonien välillä on

aste-eroja, yhtä vähän Paavalin osoittama järjestys heijastaa paremmuutta tai huonommuutta. "Alamaisuus" tarkoittaa sitä vastoin Jumalan asettamaa rauhan ja harmonian tilaa. Niinpä nainenkin saa oikean, luomisessa lahjoitetun hyvän paikkansa, jos hän noudattaa apostolin säätämää järjestystä.

Pastoraalikirjeessä (1 Tim.2:11-15) esiintyy myös kielto, joka on vastaavanlainen kuin 1 Kor.14: nainen älköön toimiko seurakunnan opettajana, ettei hän "vallitsisi miestänsä". Se päättyy oudolla tavalla: "...hän (nainen) on pelastuva lastensynnyttämisen kautta, jos hän pysyy uskossa ja rakkaudessa ja pyhityksessä ynnä siveydessä." Kohdan ymmärtämistä helpottaa kuitenkin Roomalaiskirjeen jae: "Suun tunnustuksella pelastutaan" (10:10). Eikö Kristus olekaan pelastuksen perusta? Eikö Raamattu olekaan selvä kirja?

Gnostilaisuuden tunteminen auttaa ymmärtämään Herran käskyä

Eryteisesti Jukka Thurèn on osoittanut, kuinka Paavalin opetus on ymmärrettävissä gnostilaisuuden, varhaiskirkollisen ajan harhaopin, synnyttämään haasteeseen. Siksi on syytä katsoa, mitä sen piirissä opetettiin luomisesta, naisesta ja pelastumisesta.

Luomiskertomuksen Eevalla tarkoitettiin tuon harhaopin mukaan opettajaa, joka välitti tyttäriin apostolisesta opetuksesta poikkeavaa erillisilmoitusta, salatieta. Eeva-opettaja väitti, että Vanhan testamentin Luoja-Jumala oli pettänyt Aadamin seksuaalisuuden avulla ja oli saanut hänet vallitsemaan vaimoan. Näin siis luomisjärjestyksestä tuli ilmaus synnistä ja lankeemuksesta.

Tältä taustalta muodostettiin myös pelastusoppi. Pelastus merkitsee luomisjärjestyksen kumoamista, koska luomisen väitettiin heijastavan lankeemusta. Gnostikoilla, harhaopin kannattajilla, ei ollut siis mitään syytä pitäytyä Vanhan Testamentin eikä kirkon opetukseen luomisesta. He tahtoivat poistaa myös miesten ja naisten erilaiset tehtävät seurakunnista. Naispapat eivät olleet vain sopivia, vaan myös välttämättömiä. Muuten jäätäisiin vielä syntiin.

Kertomus eräästä "naispapistasta", "Maria Magdaleenasta", kuvaa hyvin gnostilaisuuden oppia. Hänen väitettiin tuoneen lohdutuksen opetuslapsille, kun nämä surivat eroaan Jeesuksesta. Maria Magdaleena nousi, tervehti heitä ja kehoitti lopettamaan suremisen. Hän lopetti puheensa sanoihin: "Ylistäkäämme mieluummin hänen (Jeesuksen) suuruuttaan, sillä hän on tehnyt meidät valmiiksi ja tehnyt meidät miehiksi."

Näihin sanoihin sisältyy ajatus, että nainen olisi ollut miestä alempana ja että hän olisi ollut vain puoli-ihminen ja väline miehelle. Jeesus oli nyt Marian sanojen mukaan tuonut pelastuksen tästä synnistä: hän oli tehnyt naiset miehiksi.

Herran käsky on yhteydessä luomisuskoon

Nyt voimme ymmärtää, mitä apostoli tarkoitti naisia koskevalla opetuskiellolla ja puheellaan lastensynnyttämisestä. Kristitty nainen oli kutsuttu tunnustamaan uskonsa hyvään Luojaan. Jos hän ei pyrkisi seurakunnan opettajaksi, vaan meni naimisiin ja synnytti lapsia, hän tunnusti uskonsa Luojaan. Samalla hän sanoutui irti gnostilaisuuden harhasta: naisella on täysi ihmisarvo naisena ja äitinä eikä hänen tarvitse tulla miehiksi.

Vastaavalla tavalla Roomalaiskirjeen puhe suun tunnustuksesta ja pelastuksesta on ymmärrettävissä. Kun ihminen tuntee uskon kautta Kristuksen, hän "näyttää värinsä" sanoillaan. Virkakysymyksessä oli kysymys vain teosta, joka paljasti ihmisen sisimmän.

Onko syytä toistaa apostolin opetus?

Jumalan salattu ilmoitus ei tarvitse perusteluikseen mitään. Usein kuitenkin kysytään, miten kirkon opetus vaikuttaa ajan ihmisiin. Luonnollisesti tämäkin kysymys on oikeutettu, mutta jos oppia korjataan mahdollisten seurausten mukaan, joudutaan harhaan. Mikäli ilmoituksen totuus riippuisi sen vaikutuksista, jotka me voisimme nähdä ja ennakoida, olisimme tekemisissä pelkästään jonkin maallisen laitoksen kanssa.

Jumala sen sijaan vastaa omasta yhteisöstään silloinkin, kun apostolin välittämä Herran käsky vaikuttaisi järjettömältä tai epäajanmukaiselta.

Silti usko myös ymmärtää, kuten edellä näimme. Se iloitsee, kun lasten vanhemmat tai psykologit osoittavat kristillisen luomisuskon mielekkääksi. Ajassamme on myös käsityksiä, jotka epäsuorasti ilmaisevat Luojan tekojen hyvyyttä.

Mikko Heikka kirjoitti tytön ja pojan erilaisuudesta tavalla, jossa myös sukupuolten välisellä erilaisuudella oli

sijansa. Hän kertoo eläneensä kolmen pojan ja tytön "pomona" ja tehneensä vertailuja: "Tyttöni on ollut itse naisellisuus, tekemättä tullut sellaiseksi. Poikia taas on alusta lähtien kiinnostanut mekaniikka ja urheilu. Tekemättä ovat sellaisiksi tulleet. Veri on vetänyt, vaistot ohjanneet. Siis varsin tyypillisiä lapsia. Vaikka olisimme kovasti halunneet rikkoa perinteisiä rooli-odotuksia, niin vanhoille jengoille vain ovat muljahtaneet." Heikka kertoo myös huomanneensa, kuinka poikia ei ymmärretä: "Me olemme toisenlaisia. Meissä on jytyä, jota vain harva ymmärtää. Aina emme edes me itse."

Kestääköhän vielä kauan ennen kuin voimme kirjoittaa naisen ja miehen erilaisuudesta samalla tavalla? Kirkolla olisi nyt otollinen hetki todistaa, kuinka erilaiset ihmiset, nainen ja mies ovat samanarvoisia. Eikö ole kaikkien onni, että Jumalan säätämä rauha ja harmonia säilyvät?

Naispappeuskeskustelun yhteydessä on usein todettu, ettei kirkolla ole syytä takertua evankeliumin välittämisen muotoihin. Myöskään rakkaudella ei ole pysyvää kanavaa, ja sitä voidaan toteuttaa aina lähimmäisten tarpeiden mukaan. Olennaista on, että ihmiset kuulevat evankeliumin ja että lähimmäinen saa rakkautta.

Kuitenkin jo kirkon varhaishistoria osoitti, kuinka pieni yksityiskohta, naispappeus, oli osa pakanallista oppirakennelmaa, joka oli vähällä hävittää kristinuskon. Vähäiseltä näyttävä muutos sovituksen virassa on hapatus, joka hapattaa koko taikinan.

Eivätkö myös "erinäiset pyhät elämänpiirit ja elämänmuodot", joita Jumalan sana säätelee, välitä meille vielä paratiisiin siunausta, rakkautta?

Jouko Heikkinen, teol.lis (Anssi Simojoki, toim. Herran käsky)

Toimituksen lyhentämä

Valoa ristiltä 6/1998

